

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**ВИТЯГ З РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЗАПОРІЗЬКОГО ОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

23.12.2016

м. Запоріжжя

№ 02/08-рк

Азовська сільська рада
Бердянського району Запорізької
області
вул. Центральна, 110,
с. Азовське, Бердянський р-н.,
Запорізька обл., 71154

Фізична особа-підприємець Сорока
Віктор Сидорович
вул. Степова, 1/15,
с. Азовське, Бердянський р-н.,
Запорізька обл., 71154

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Запорізьким обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України, за дорученням Антимонопольного комітету України від 26.09.2016 № 14-01/994-Кел/П, розглянуто заяву гр. *[інформація з обмеженим доступом]*, який мешкає за адресою: *[інформація з обмеженим доступом]* (далі – Заявник), щодо підвищення тарифів на послугу з централізованого водопостачання, яку в с. Азовське Бердянського району надає фізична особа-підприємець Сорока Віктор Сидорович.

За результатами розгляду заяви, встановлено наступне.

Фізична особа-підприємець Сорока Віктор Сидорович (Запорізька обл., Бердянський р-н., с. Азовське, вул. Степова, 1/15; ідентифікаційний номер фізичної особи-платника податків та інших обов'язкових платежів – 8539011792) (далі – ФОП Сорока В.С.) здійснює господарську діяльність та зареєстрований як фізична особа-підприємець Бердянською районною державною адміністрацією Запорізької області 20.04.2006, номер запису № 20790000000000467.

У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ФОП Сорока В.С. є суб'єктом господарювання.

З метою забезпечення мешканців с. Азовське (в минулому с. Луначарське) послугами з водопостачання, рішенням Луначарської сільської ради від 28.09.2016 № 02 «Про визначення виконавця житлово-комунальних послуг» визначено ФОП Сорока В.С. виконавцем послуг з водопостачання на території села Азовське.

Тобто, ФОП Сорока В.С. надає в с. Азовське, Бердянського р-ну., Запорізької обл., послуги з водопостачання.

В ході розгляду заяви встановлено, що ФОП Сорока В.С. здійснює споживачам постачання води, яку купує у КП «Облводоканал» Запорізької обласної ради на підставі договору *[інформація з обмеженим доступом]*.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

Згідно роз'яснень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг від 22.04.2013 № 1367/02-06-05, діяльність суб'єкта господарювання, який за допомогою комплексу об'єктів, споруд та водопровідних мереж забезпечує питною водою мешканців населених пунктів шляхом транспортування питної води від водоканалу згідно договору, відповідно до визначення, наведеного у Законі України «Про питну воду та питне водопостачання», є складовою частиною єдиного технологічного процесу з централізованого водопостачання.

Тобто, оскільки діяльність такого суб'єкта господарювання підпадає під ознаки «централізоване водопостачання», він в своїй діяльності повинен керуватись:

- Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (далі – Порядок);

- Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення та типового договору про надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2015 № 630.

Враховуючи вищевикладене, ФОП Сорока В.С. протягом січня 2015 року – грудня 2016 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку централізованого водопостачання у територіальних межах с. Азовське Бердянського району Запорізької області (в межах мереж обслуговування), як такий, що не має жодного конкурента.

Рішенням Луначарської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 31.01.2012 № 01 «Про затвердження відкоригованого тарифу на послуги з централізованого водопостачання» ФОП Сорокі В.С. було затверджено тарифи на послугу з централізованого водопостачання на рівні:

- для населення та бюджетних організацій – 7,0 грн. за 1 м³;
- для інших споживачів – 9,0 грн. за 1 м³.

Рішенням Азовської сільської ради (в минулому Луначарська сільська рада) Бердянського району Запорізької області від 03.08.2016 № 01 «Про затвердження тарифу на послугу з централізованого водопостачання» (далі – Рішення № 01) ФОП Сорокі В.С. було затверджено тарифи на послугу з централізованого водопостачання для всіх категорій споживачів на рівні 11,0 грн. за 1 м³ (або на 57 % вище за попередній тариф для категорії «населення» та «бюджетні організації» та на 22 % вище для категорії «інші споживачі»).

Листом від 16.08.2016 № 20/16 ФОП Сорока В.С. повідомив Азовську сільську раду про необхідність корегування тарифу на послугу з централізованого водопостачання, затвердженого Рішенням № 01, у зв'язку зі зростанням вартості покувної води від КП «Облводоканал» Запорізької області.

В зв'язку із вищенаведеним, рішенням Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 18.08.2016 № 04 «Про затвердження відкоригованого тарифу на послугу з централізованого водопостачання» (далі – Рішення № 04) ФОП Сорокі В.С. було затверджено відкоригований тариф на послугу з централізованого водопостачання на рівні 17,5 грн. за 1 м³ для всіх категорій споживачів (або на 59% більше за попередній тариф).

Згідно вимог Порядку, планування витрат, які включаються до собівартості послуги, здійснюється із застосуванням нормативного методу на підставі державних і галузевих нормативів використання матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів, норм з оплати праці, нормативів витрат з управління та обслуговування виробництва.

Витрати, об'єктивне нормування яких неможливе, плануються з урахуванням

економічно обґрунтованих витрат за попередній рік, прогнозу індексів зміни цін виробників промислової продукції та на підставі кошторисів.

Враховуючи вищевикладене, витрати які включаються до собівартості послуг повинні бути економічно обґрунтовані.

Крім того, відповідно до пункту 18 Порядку, до тарифу на послугу з централізованого водопостачання, окрім планових витрат (витрати на оплату праці з нарахуваннями, адміністративні витрати, витрати на збут, амортизація, загальновиробничі витрати, податки та збори тощо), включається планований прибуток.

Планування складової частини зазначеного прибутку, що передбачається для здійснення необхідних інвестицій для провадження ліцензованої діяльності, провадиться відповідно до інвестиційної програми ліцензіата, затвердженої згідно з його установчими документами і погодженої в установленому уповноваженими органами порядку.

Тобто, для включення в тариф на послугу з централізованого водопостачання прибутку, суб'єкт господарювання повинен мати інвестиційну програму погоджену органом місцевого самоврядування.

Відповідно до пункту 19 Порядку, схвалена уповноваженими органами інвестиційна програма повинна містити планований обсяг використання коштів для здійснення необхідних інвестицій із зазначенням об'єктів і пооб'єктних обсягів інвестування (включаючи придбання та встановлення будинкових приладів обліку води), джерел фінансування та графіка здійснення інвестиційних заходів на планований-період чи більш тривалий строк (з окремим визначенням показників планованого періоду) з відповідними техніко-економічними розрахунками та обґрунтуваннями, що підтверджують їх доцільність і ефективність.

При цьому, ФОП Сорокою В.С. не було надано економічне обґрунтування частини витрат, які ним було включено до розрахунку тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які затверджувались Рішенням № 01 та Рішення № 04.

Так, зокрема, ФОП Сорокою В.С. не було підтверджено розрахунок витрати на утримання та експлуатацію (поточний ремонт та утримання санітарної території), які в структурі собівартості послуг займають майже 27%.

Крім того, до розрахунку тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які затверджувались Рішенням № 01 та Рішення № 04 ФОП Сорокою В.С. було включено рентабельність у розмірі 10 %.

За інформацією Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області (лист від 11.11.2016 № 01-21/829) програма розвитку систем водопостачання сільською радою не затверджувалась.

Враховуючи вищевикладене, включення до розрахунку тарифів на послуги з централізованого водопостачання прибутку, за відсутності погодженої органами місцевого самоврядування інвестиційної програми, є необґрунтованим.

Разом з тим, за умов існування конкуренції на ринку централізованого водопостачання споживач мав би змогу відмовитись від послуг з централізованого водопостачання суб'єкта господарювання, який при розрахунку тарифу на такі послуги не дотримується вимог нормативних документів у сфері водопостачання і звернутись до іншого суб'єкта господарювання. В даному випадку конкуренція на ринку послуг з централізованого водопостачання відповідача відсутня.

Враховуючи вищевикладене, в діях ФОП Сороки В.С., які полягають у розрахунку тарифів на послуги з централізованого водопостачання, які затверджено Рішенням № 01 та Рішення № 04, з порушенням вимог нормативних документів у сфері водопостачання, зокрема, Порядка формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869, та, як наслідок, застосування таких необґрунтованих тарифів, вбачаються ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом зловживання

монопольним (домінуючим) становищем на ринку централізованого водопостачання у вигляді дій суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування» визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність.

Статтею 24 даного Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України.

Таким чином, затвердження рішенням Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 03.08.2016 № 01 та рішенням Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 18.08.2016 № 04 необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання, призвело до легітимації порушення ФОП Сорокою В.С. законодавства про захист економічної конкуренції.

Статтею 17 Закону України „Про захист економічної конкуренції” забороняються дії органів місцевого самоврядування (колегіального органу чи посадової особи), що полягають, зокрема, у легітимації порушень суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до пункту 7 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є вчинення дій, заборонених згідно із статтею 17 цього Закону.

Таким чином, в діях Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області, які полягають у затвердженні рішенням Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 03.08.2016 № 01 «Про затвердження тарифу на послуги з централізованого водопостачання» та рішенням Азовської сільської ради Бердянського району Запорізької області від 18.08.2016 № 04 «Про затвердження відкоригованого тарифу на послуги з централізованого водопостачання» необґрунтованих тарифів на послуги з централізованого водопостачання, вбачаються ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50 та статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації порушення ФОП Сороки В.С. законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку централізованого водопостачання, що призвело до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

З метою припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у відповідності до частини першої статті 46 Закону, адміністративна колегія територіального відділення надає:

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Фізичній особі-підприємцю Сорокі В.С. розрахувати тарифи на послугу з централізованого водопостачання відповідно до вимог Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869.

2. Азовській сільській раді Бердянського району Запорізької області встановити тарифи на послуги з централізованого водопостачання в економічно обґрунтованому розмірі відповідно до вимог чинного законодавства.

Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у п'ятнадцятиденний термін з дня їх отримання.

Звертаю увагу на те, що відповідно до частини 3 статті 46 Закону України “Про захист

економічної конкуренції”, за умови виконання цих рекомендацій, у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству, та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова адміністративної колегії
територіального відділення

Н.Л. Балюра